

שמע ישראל ה' אלקינו ה' "אחד"

קונטרס

דודשי יהודד

שיחות ומאמרים

מאת

הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטעד שליט"א

מאמר

התחדשות הזמן

אידיש

מועתיק מלשוננו הודוב

מאמר נ"ט

חשוון שנת תשפ"ז לפ"ק

פרנס החודש

ברכת מזל טוב אל מעלת כבוד הנדיב רום המעלה, יחקק לתפארת, בעטרת תפארת, חשוב לראשו כותרת, האי גברא יקרא, עוסק במעשי צדקות בתדירא, תומך תורה ולומדיה, ואיהו גופיה מצורביה, תורה וגדולה אצלו משולבין, עמוד החסד ועבודה מדותיו מזהבין

הרה"ח מוה"ר אהרן אלימלך לעפקאוויטש הי"ו מעמודי התווך לרגל הולדת בנו למזל טוב

ממעון הברכות יתברך שיזכה לראות רב תענוג ונחת דקדושה, שפע ברכה והצלחה במעשי ידיו לטובה ולברכה להרים קרן התורה, וכן אמינא יישר לפעלא טבא, ומגלגלין זכות על ידי זכאי, אשר נשאו לבו הטוב בחכמה ובהשכל לשאת בעול הוצאות המרובות, ועץ חיים היא למחזיקים בה, ובודאי שהקב"ה ישלם לו משכורתו שלמה, שבזכות הרבצת תורת מורינו הגה"צ שליט"א יתברך בכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, ויתברך בכל הברכות האמורות בתורה, עושר ואושר, חיים נצחיים ומתוקים, ויזכה לשתי שלחנות בהרחבת הדעת ומנוחת הנפש בבריאות איתנה ונחת דקדושה מכל יוצ"ח אמן.

אליעזר וואלדמאן
נחמ' הכהן דייטש
בשם מכון דורשי יחודך

לשמיעת המאמר מפי מורינו הגה"צ שליט"א, ולהערות והארות

קול דורשי יחודך
718-586-5199
באי 0765997840

~ ~ ~

ניתן לקבל מידי חודש הקונטרס באימל: dyyms12@gmail.com
וכן ניתן לקבל את הקונטרס דרך הדואר, במחיר חודשי של \$20 עבור הוצאת עריכת הקונטרסים
נא להשאיר הודעה בקול דורשי יחודך נומער 9

כל הזכויות שמורות

נסדר לדפוס ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

תוכן המאמר

- א. חידוש איינס אין דער וועלט.....
- ב. פון א קליין קערעלע ביז א פראכטפולע בוים.....
- ג. אדער א קדוש אדער א רוצח.....
- ד. פון אן אויסשלאג - טייערע בריליאנטן.....
- ה. קוק זיי אָן.....
- ו. געוואלט שטיין בלויז אויף איין פוס.....
- ז. נישט ווארטן ביז עס רעגנט.....
- ח. זאג נאר "טאטע - העלף".....
- ט. זעלבסט פארטיידיגונג!.....
- י. 'צדיק' ו'תמים'.....
- יא. אפילו עס שיינט נישט.....
- יב. ווערד צו השראת השכינה.....
- יג. סיי ווען ס'גייט, סיי ווען ס'גייט נישט.....
- יד. הסגולה להיות מתמיד.....
- יז. זה השער לה'.....

חלק מהוצאות נתנדב
לע"נ שר הצדקות והחסד

הרה"ח ר' חיים דוב (בער) ע"ה ב"ר חנני יו"ט הי"ו
(מייזעלס)

מאמר נ"ט

התחדשות הזמן

א חידוש איינס אין דער וועלט

אין ליקוטי מוהר"ן אין סימן ל"ד^[א] ברענגט דער רבי אראפ דעם חז"ל: "לא מצית למיעבד כעובדיה דאבא אומנא".

די גמרא זאגט אז 'אבא אומנא' האט מען אלע טאג געגעבן שלום פון הימל, און אביי האט מען געגעבן אלע פרייטאג שלום פון הימל. האט אביי געפרעגט, 'פארוואס גיט מען 'אבא אומנא' אלע טאג שלום פון הימל - און אים גיט מען נאר אלע פרייטאג שלום פון הימל?' האט מען אים געענטפערט, "לא מצית למיעבד כעובדיה דאבא אומנא".

דער רבי איז דארט מסביר, יעדער איד האט אן אנדערע סגולה 'ש'אין בחבירו', און אז ער דערוועקט זיין סגולה, איז ער א חידוש אין דער וועלט וואס קיינער קען נישט נאכטון דער זאך וואס ער האט^[ב].

א. אות ד'. וזל"ש: יש בכל אחד מישראל דבר יקר שהוא בחינת נקודה מה שאין בחבירו, כמעשה דאביי ואבא אומנא (תענית כא ע"ב), שהשיבו לו, לא מצית למיעבד כעובדא דאבא אומנא וכו'.

ב. עיין אוסף מכתבים (חלק ב' מכתב קכ"ג) מה שכתב מורינו הגה"צ שליט"א לבחור ישיבה, וזל"ש: והנה אחוז בזה וגם מזה אל תנח ידיך. להתרגל מפעם לפעם לעשות התאמצות ולהתעקש על סוגיא חמורה או על תוספות קשה להבינם על בוריים, ולזה טוב הלימוד השבועי יחד עם המגיד שיעור, להתמצא היטב בשיעורים של המג"ש. ותדע שלהיות בקי ולהבין היטב את הסוגיא השבועית יחד עם המגיד שיעור - זה נותן לבחור חיות מיוחדת והצלחה בכל הענינים רוחניים וגשמיים. וזהו מציאות, שבחור שמתמצא היטב בהשיעור הוא שמח, וזה גורם לידידות אמת עם החברים ועם המגידי שיעור וכו'. וגם בהמסכת השיטחית

ווי גרויס אביי איז געווען, האט מען געזאגט אז 'אבא אומנא' האט אין זיך אזא מין סגולה, ווי די גמרא דערציילט דארטן, אין דעם ענין פון 'צניעות', און פון 'צדקה', זאכן וואס דו קענסט אים נישט נאכטון, דעם אמורא קענסטו נישט נאכטון.

אט דאס איז דא אין יעדן מענטשן, יעדער מענטש האט אין זיך אזעלכע סארטן סגולות, אזעלכע סארטן געפילן, אזא סגולה יקרה, וואס אז ער זאל עס מגלה זיין, ווערט נתגלה אזא שיינקייט פאר השי"ת, און דער אויבערשטער קען האבן פון אים אזא מין כבוד, און ער קען זיין אזא מין חידוש אין דער וועלט, ממש איינער אין דער וועלט אין זיין זאך. יעדער איינער איז א חידוש אין זיין זאך^[א].

פון א קליין קערעלע ביז א פראכטפולע בוים

נאר עס איז דא א כלל, אין יעדער זאך איז דא אן 'אתערותא דלתתא' און אן 'אתערותא דלעילא'. אזוי ווי אז עס ליגט א קערעלע אין דער ערד, וואס די קערעלע קען אויסוואקסן אן 'אילנא רברא ותקיפא', און ארויסגעבן פירות נפלאים מיט אלע טעמים און מיט אלע ריחות. אף-על-פי-כן דארף אראפגיין אן 'אתערותא' - רעגן, אז עס זאל דערוועקן דער רביעה פון דעם קערעלע.

ג"כ טוב לפעמים לעמוד קצת על איזה ענין ולשאול עד שיגיע להבנה טובה. כי יגיעת התורה יש בו תיקון נפלא להנשמה ואדם לעמל יולד ואשרי מי שעמלו בתורה. ואם אין עמלין בתורה, אזי באותו העמל שהיה צריך להשתמש בו ללימוד התורה, כבר מזמינים לו בדברי הבליים כידוע.

ולפעמים הבע"ד מחליש את הדעת ע"י שרואים שחבירו מבין את הסוגיא בקל, ע"ז אמר רבינו הק' במעשה של החכם והתם "דאס איז מיין מעשה און דאס איז יענעמ'ס מעשה", כי מכל אחד צריכים מלמעלה לתיקונים אחרים, כל אחד לפי תיקוני נפשו ונשמתו.

ג. עיין 'ליקוטי מוהר"ן' סי' יז אות א': יש בכל אחד ואחד מישראל התפארות בפרטיות, שה' יתברך מתפאר עמו בפרטיות, ואפילו בפחות שבישראל, אפילו פושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עלי, כי נקרא פושעי ישראל, יש בו התפארות פרטי, שה' יתברך מתפאר עמו בפרטיות. וכן בפרטי פרטיות, כי יש בכל איבר ואיבר ובכל תנועה ותנועה של ישראל התפארות אחר. ויש לפעמים שאיזה פחות שבישראל עושה נענוע עם הפאה שלו, וה' יתברך יש לו התפארות גדול גם מזה.

און ביז עס גייט אראפ רעגן, גייט איבער אויף דאס קערעלע - -
און וואס עס גייט איבער, און וואס עס קאכט זיך דורך, זי ווערט
אויסגעפולט און אויסגעריבן, דערנאך קומט אראפ אַן אתערותא
דלעילא, און זי ווערט דערוועקט, און עס גייט ארויס אַן 'אילנא
רבבא ותקיפא', און זי נעמט ארויס פון דער ערד די סגולות נפלאות
וואס זי האט^[7].

אזוי ווערט יעדע זאך אויפגעבויט דורך די צוויי זאכן, 'אתערותא
דלתתא', און 'אתערותא דלעילא'.

יעדער מענטש דארף האבן אַן 'אתערותא דלתתא' אז דער
אויבערשטער זאל אים געבן די סייעתא דשמיא אז עס זאל נתגלה
ווערן זיין סגולה. טאמער נישט, קען פון אים קיינמאל נישט נתגלה
ווערן די סגולה. און אמאל חלילה פארקערט, עס קען ווערן - דער
אויבערשטער זאל אפהיטן וואס עס קען ווערן...

אדער א קדוש אדער א רוצח

עס איז דא א גמרא סוף שבת^[8]: "האי מאן דבמאדים" - דער וואס

ד. עיין 'ליקוטי הלכות' ה' מנחה ה"ז אות צ': היחוד וההתוועדות של האתערותא דלתתא
הוא ממש כמו צמיחת פירות הגינה. כי אף על פי שהשי"ת בורא ומקיים הכל, כי הוא בורא
פרי העץ ופרי האדמה וכל מיני צמחים שבעולם, אף על פי כן ברא העולם בהנהגה כזאת
שההכרח שהאדם יחרוש ויזרע הארץ והגינה, ואחר כך הוא מוריד עליהם גשם מן השמים,
ועל ידי זאת דייקא צומחים הפירות וכל הצמחים. וכל זה הוא מחמת שכל מה שבעולם
הכל נברא בשביל האדם הבעל בחירה, שעיקר גדולתו הוא מחמת בחינה הנ"ל, בחינת
אתערותא דלתתא שתלוי בהאדם הבעל בחירה דייקא שבשבילו נברא הכל. ועל כן כל
הדברים שבעולם הכל צריכין אל האדם שיעסוק בתיקונם, כמו שאמרו רז"ל על פסוק אשר
ברא אלקים לעשות וכו' (כמובא בדברינו מזה במקום אחר). וכמו שבענין הצמחים של הגינות
לפעמים אף על פי שזורעין אינם צומחים או שמתעכב צמיחתם מחמת עיכוב הגשמים, אבל
כשה' יתברך נותן הגשם בעתו הם צומחים מיד. כמו כן הוא בענין האתערותא דלתתא
ואתערותא דלעילא לפעמים כשאין האתערותא דלתתא כראוי מתעכב השפעת האור העליון
לסייעו כראוי שהוא בחינת אתערותא דלעילא, ואזי אם אינו חזק בדעתו כראוי יכול ליפול
על ידי זה ח"ו, ולפעמים יורד עליו בחינת האתערותא דלעילא מיד וכנ"ל לענין הצמחים.

ה. דף קנו ע"א.

האט אין זיך מזל 'מאדים', 'גבורות', ער האט אין זיך 'רציחה' - זאגט די גמרא, אדער איז ער א רוצח, אדער א שוחט, אדער א מוהל.

ווייזט אויף דער גר"א^[1], אז די גמרא דערציילט די דריי זאכן, ווייל פון זיין זאך וואס ער האט קען ער ווערן, אדער א 'רוצח' - א ליסטנים. אדער קען ער ווערן א 'שוחט' - דאס איז א 'בינוני'. 'שחיטה' רופט זיך 'בינוני', ווייל כאטש עס איז טאקע א מצוה צו שחט'ן בשעת מען דארף עסן, אבער עס איז נישט קיין מצוה דווקא צו שחט'ן. "או מוהל". 'מוהל' איז שוין מרמז אויף 'שמירת הברית', וואס ער ניצט אויס דער גבורה אויף 'גבורת היצר', וואס ער איז מכלה דער 'רע'. איז פון אט די סגולה קען ווערן, אדער 'רע', אדער 'בינוני', אדער 'טוב'.

פון אן אויסשלאג - טייערע בריליאנטן

על-כל-פנים, עס קאכט זיך איבער מיט יעדן מענטשן, עס טוט זיך מיט יעדן מענטשן. און אויב ער דערהאלט זיך, ווערט ער אויסגערייניגט פון די 'פגעי הנפש' וואס ער האט, און נאכדעם וואס ער ווערט אויסגערייניגט פון די 'פגעי הנפש', איז דווקא פון דער 'רע' ווערט דערוועקט דער 'טוב' וואס ער האט אין זיך.

אזוי ווי דער רבי זאגט אין דער מעשה (מהבן מלך של אבנים טובות) אין סיפורי מעשיות^[2], אז עס איז געווען א 'בן מלך' וואס א צדיק האט געזאגט אז ער וועט זיין פון 'אבנים טובות ומרגליות'. איז אבער

ו. בפירוש על משלי כב ו, עה"פ 'חנוך לנער על פי דרכו': האדם אי אפשר לו לשבור דרכו כלומר מזלו שנולד בו כמ"ש האי מאן דבצדק יהיה גבר צדקן כו' וכשנולד במזל רע אז על זה ניתנה הבחירה ביד האדם שיוכל לאחוז במזלו לאיזה דבר שירצה להיות או צדיק או רשע או בינוני. וכמ"ש במסכת שבת האי מאן דבמאדים יהיה שופך דמים אר"א או מהולא או טבחה או ליסטנים. וזכר אלו הג' והוא לפי שמזלו מורה שיהיה שופך דמים אך בבחירתו יוכל לבחור באלו הג' או מהולא והוא צדיק שעושה מ"ע או טבחה הוא בינוני או ליסטנים והוא רשע שופך דמים כמשמעו.

ז. מעשה ה'.

נישט נתגלה געווארן אז ער איז פון 'אבנים טובות ומרגליות'. ערשט נאכדעם וואס ער האט באקומען 'צרעת', און די צרעת איז אראפגעפאלן, ערשט דעמאלס איז נתגלה געווארן אז ער איז פון 'אבנים טובות ומרגליות'.

ביי יעדער מענטש איז דא א 'צרעת', אזעלכע 'פגעי הנפש', וואס בשעת מען איז מזכך די 'פגעי הנפש', איז דווקא לפי די 'פגעי הנפש' - אזא מין סארט סגולה נפלאה האט ער אין זיך^[ח].

עס דארף אבער זיין אן 'אתערותא דלתתא' אז דער אויבערשטער זאל אים געבן די הארת פנים, אז דער אויבערשטער זאל אים עס מגלה זיין, ער דארף טון זיינס.

קוק זיי אן

א דוגמא לזה קען מען זאגן פון **ליקוטי מוהר"ן** תורה ע"ב דעם צווייטן חלק. דער **רבי** זאגט דארט^[ט] אז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו ער זאל מאכן 'שרי עשרות', 'שרי חמישים', 'שרי מאות', 'שרי אלפים'. האט דער אויבערשטער אים געזאגט: **"וְאַתָּה תִּחְזָה"**.

עס קומט אויס פון רבי'ן אין דער תורה, אז יעדער איינער פון די שָׁרִים, צו עס איז געווען א שַׁר אויף צען מענטשן, צו עס איז געווען א שר חמישים, צו א שר מאות, צו א שר אלף, איז כפי עבודתו וכפי

ח. עיין 'רמזי מעשיות' של הרב מטשעהרין על מעשה זו שם.

ט. וזל"ש: וזה בחינת (שמות י"ח): "וְאַתָּה תִּחְזָה מִכָּל הָעָם, וּשְׁמַת עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלֵפִים שְׂרֵי מֵאוֹת" וכו'. 'וְאַתָּה תִּחְזָה' דייקא, כי על ידי הראיה לבד של משה רבינו, שהיה רואה ומסתכל בכל אחד ואחד, היה מתנוצץ מוחו של כל אחד, ועל ידי זה קיבל כל אחד ואחד גדולה ושררה כפי ערכו, כפי הראוי לו לפי מזריגת מוחו, דהיינו בחינת 'שרי אלפים ושרי מאות' וכו'. וזהו: 'וְאַתָּה תִּחְזָה' וכו' ושמת עליהם שרי אלפים' וכו', כי על ידי שיחזה משה ויסתכל בעם, על ידי זה בעצמו הוא משים אותם 'שרי אלפים' וכו', כי על ידי הסתכלותו בהם מקבל כל אחד גדולתו, על ידי התנוצצות מוחו שמתנוצץ על ידי ההסתכלות שמסתכל בו חכם הדור, בחינת משה כנ"ל.

קדושתו האט ער שוין געהאט דער זאך (בכח, להיות מנהיג); אבער ער האט נאכנישט געהאט די התנוצצות המוחין צו ווערן א מנהיג (בפועל) אויף צען מענטשן, צו אויף פופציג מענטשן, צו אויף הונדערט, צו אויף טויזנט, דאס האט ער נאכנישט געהאט.

האט דער אויבערשטער געזאגט פאר משה רבינו: "ואתה תחזה" - 'קוק זיי אָן' - אז זיי זאלן באקומען דער הארה פון משה'ן. מיט דעם, זאגט דער רבי, אז משה האט זיי אנגעקוקט, האט זיי אנגעהויבן שיינען דער מח, און כל אחד וואס ער האט געהאט כפי עבודתו וכפי קדושתו, [דער רבי רעדט דארטן וועגן 'שמירת הברית', פון 'תורה', פון 'חידושי תורה'], איז כפי עבודתו וכפי סגולתו, האט אים אנגעהויבן שיינען דער מח, איז דער שׁר וואס ער האט דאס געהאט פריער בהעלם אין זיך, האט אים משה רבינו א שׁיין געגעבן און עס איז נתגלה געווארן.

דאס איז אזא סארט בחינה פון אָן 'אתערותא דלתתא'; דער מענטש ארבעט אז ער זאל זיין ווערד דער סגולה און אז עס זאל אנהויבן צו וואקסן, דערנאך באקומט ער אָן 'אתערותא דלעילא' פון השי"ת, אז ער באקומט טאקע דער סגולה און עס ווערט נתגלה.

געוואלט שטיין בלויז אויף איין פוס

דאס איז א גרויסער כלל: איינע פון די נקודות וואס דאס איז דער ריכטיגער 'אתערותא דלתתא', איז דער ענין וואס 'מען דערהאלט זיך'^[1].

י. עיין ספר 'משיבת נפש' אות כ"ט (על פי ליקוטי הלכות ה' מנחה ה"ז אות כ"ג): ואלו הצמצומים נפלאים הנ"ל שהיו קודם כלל הבריאה, כולם בהכרח שיעברו על האדם שהוא גמור תיקון שלימות הבריאה, כי כולם לא היו כי אם בשביל האדם שהוא יתקן הכל על ידי אתערותא דלתתא דייקא. וזה בחינת מה שה' יתברך מאיר פניו קצת ואחר כך מסתיר אותו וכעין שאמרו רז"ל על פסוק: "אתם נצבים היום" - היום הזה שהוא מאפיל ומאיר - כך עתיד להאפיל ולהאיר לכם. וכל זה נעשה בכל דור ובכל אדם ובכל זמן והכל בשביל הבחירה, כי על ידי זה עיקר הבחירה, על ידי ההתגלות וההעלמה, שזה בחינת כלל העליות והירידות שעוברין על האדם.

עס איז נישטא אזא זאך אין דער וועלט אז עס זאל א מענטשן גיין, עס זאל אים אלץ גיין.

עס איז דא, דער **טשעהרינער רב** ברענגט אראפ^[א] פון די 'תלמידי בעל-שם' צו פון די 'תלמידי המגיד', אויף דעם וואס דער 'גר' האט געזאגט^[ב]: **"למדני תורה על מנת שאני עומד על רגל אחת"**. אז דער פשט איז, איך וויל לערנען, אבער איך וויל 'על רגל אחת', איך וויל עס זאל מיר גיין, איך וויל עס זאל גיין אין איין שניט, איך וויל נישט קיין עליות מיט קיין ירידות.

אז ער איז געקומען צו שמאין - **"דחפו באמת הבנין שבִּידו"**; דער 'בנין העולם' איז נישט אזוי; אז דו ווילסט נישט - גיי! דער 'בנין העולם' איז 'עליות' מיט 'ירידות'; דו ווילסט נישט קיין עליות מיט ירידות - גיי געזונטערהייט.

אז ער איז געקומען צו הלל¹, האט אים הלל געזאגט: **"דעלך סני לחברך לא תעביד - ואהבת לרעך כמוך"**. הלל האט אים מסביר געווען, ער האט אים געזאגט, אז א איד געפינט זיך אין א ירידה און ער איז ממליך דעם אויבערשטן בתוך הירידה, ער איז ממליך השי"ת, נעמט ער ארויס א פארוואלגערטע נשמה וואס געפינט זיך דארט אין דער ירידה וואס זי קען נעבעך נישט ארויסגיין, און מיט דעם וואס ער איז ממליך דארט דעם אויבערשטן, נעמט ער ארויס דער נשמה.

האט ער אים געזאגט, דו ביסט דאך געווען א גוי ביז ערשט, וואס ברענט דיר די הארץ צו ווערן א איד? איז דער פשט, א איד איז אריינגעפאלן אין א ירידה, און ער האט ממליך געווען ה' יתברך בתוך הירידה, איז בכח זה האט ער דיר ארויסגענומען.

יא. עיין 'לשון חסידים' ערך 'יראה ועבודת ה'", אות רצ"ט מה שמעתיק שם מספר 'כתונת פסים'; ובספר 'דרך חסידים' ערך 'התחזקות' אות כ"א מה שמעתיק שם מספר 'מאור עינים', עיי"ש.

האט ער אים געזאגט, "דעלך סני לחברך לא תעבד"; יענער דארף האבן א ירידה צוליב דיר, און דו צוליב יענעם - נישט?! ער האט אים מסביר געווען אז עס איז דא א סוד אין די ירידות מיט עליות^[ג].

נישט ווארטן ביז עס רעגנט

על-כל-פנים, דאס דארף מען וויסן, דאס אז עס זאל נתגלה ווערן ביי א מענטשן זיין סגולה איז נאר טאמער דערהאלט ער זיך אין דער זאך, מען דערהאלט זיך אין תורה און אין תפילה, 'בין בירידה בין בעליה'.

אוודאי, שכר באקומט מען אפילו מען לערנט אויף אזא סארט אופן (רק בעליה), וואס איז שייך צו זאגן, עס ווערט נישט פארלוירן קיין פעולה טובה וואס א איד טוט, קיין רצון טוב וואס א איד טוט.

סוף-כל-סוף קומען זיך צונויף ביי א מענטשן לעתיד לבוא אלע פעולות טובות, אלע התגברות היצר, אלע תורה, אלע תפילה, און מיט דעם לעבט ער חיים נצחיים.

יג. עיין 'ליקוטי הלכות' ה' ברכת הריח ה"ד אות מ"ה: וזה סוד גלות ישראל בכלל, ובפרטיות הנפילות של כל אחד ואחד כנ"ל שזהו עיקר הגלות, כי כל מה שנופל למקום נמוך ורחוק מהקדושה יותר, יש לו שם איזה עבודה ונחת רוח לעשות לה' יתברך, מה שאינו זוכה לזה אפילו צדיק גדול וכנ"ל. ועל ידי זה מעלה כל הניצוצות והקדושות שנפלו לשם למקום הטמא הזה, כי יש כמה וכמה ניצוצות הקדושות שנפלו משנים קדמוניות הרבה לעמקי עמקי הקליפות מאד מאד. ומחמת שמונחים ביון מצולה בעמקי תהומות מאד מאד בודאי אין מי שיכנס לשם להעלותם. ועל כן כשמזדמן אדם שחטא עד שנפל לשם ח"ו, תיכף כשמזכיר את עצמו בה' יתברך ונתעורר לעבוד את ה' יתברך באיזה עבודה בעלמא שהוא יכול לעשות שם לפי מקומו הנמוך כנ"ל, אזי מתדבקים בו כל אלו הניצוצות, ומעלה אותם משם, ובזה עושה נחת רוח ותענוג גדול לה' יתברך בלי שיעור; גם עיין 'ילקוט הראובני' פר' ויגש אות י"א: 'ויאמר ועתה אל תעצבו וגו' כי למחיה שלחני ה' וגו'. אשריכם לבעלי תשובה כי למחיה שלחם אלקים לטהר המקומות אשר נפוצו שם לקרב ניצוצי קדושה למקומם. וזה שאמר יוסף 'כי למחיה שלחני אלקים'.

אבער אף-על-פי-כן, דאס אז עס זאל נתגלה ווערן ביי א מענטשן די סגולה אמיתית, איז נאר בשעת ער דערהאלט זיך, ער דערהאלט זיך אין א זאך, 'בין בעליה בין בירידה', בבחינת "אַחֲזִתִּיו וְלֹא אֶרְפֶּנוּ" [יד], 'רבונו־של־עולם, איך לאז דיר נישט אפ, איך האלט זיך!' דווקא דעמאלס ווערט עס נתגלה.

עס איז א דבר ידוע, די אלע וואס שטייגן אין לערנען, יעדער מענטש קען דאך מגלה זיין אין תורה זיין חלק התורה, און ער קען ווערן א חידוש אין תורה 'כפי נשמתו', דאס איז אבער דווקא אז ער לערנט צו ס'גייט אים צו ס'גייט אים נישט, ער לערנט אויף אלע אופנים, אויף אלע אופנים שהוא.

עס איז פארהאן א פסוק [טז]: "וְרָאָה בְּעֵבִים לֹא יִקְצֹר". וואס איז פשט "ורואה בעבים לא יקצור"? אז עס זאל קומען דער זמן פון גשמים, דארף מען האבן איינגעזייעט. מען זייעט איין, דערנאך ווען דער אויבערשטער וועט אראפגעבן א רעגן, וועט וואקסן. איז קודם זייעט מען איין, און אז עס גייט אריבער א זמן און עס האט נאכנישט גערעגנט און נישט געוואקסן, צו עס איז גאר קאליע געווארן וואס מען האט איינגעזייעט, זייעט מען ווייטער איין, און מען זייעט ווייטער איין, ביז עס קומט א טאג און עס רעגנט און עס וואקסט ארויס די תבואה, דעמאלס לוינט די אלע זריעות וואס מען האט אריינגעלייגט, ווייל עס וואקסט אים ארויס, ער האט תבואה פאר א גאנץ יאר.

דער וואס זאגט אבער - 'ניין, איך וועל ערשט איינזייען? איך גיי קודם קוקן צו עס גייט ווינטן, צו עס גייט שוין רעגן, דערנאך וועל איך איינזייען' - דער זייעט טאקע נישט איין.

דאס איז אויך אזא סארט בחינה, דער וואס ער ווארט אז ער זאל לערנען בשעת ער האט חשק, דער בלייבט נישט קיין תלמיד חכם,

יד. שיר השירים ג, ד.

טו. קהלת יא, ד.

דער לערנט נישט. 'לערנען' איז דער טייטש, מען שטימט אפ אז מען לערנט אויף אלע סארטן אופנים, אויף אלע סארטן אופנים^[טז].

זאג נאר "טאטע - העלף"

מיר האבן געלערנט יענע וואך דער תורה^[יז], דער רבי זאגט: "הנה כל אדם צריך לרפאות נפשו" - יעדער איינער דארף היילן זיין נשמה. דער נפש פון א מענטש היילט מען דורך תורה. און דורכדעם, זאגט דער רבי^[יח], איז מען מעלה דער נשמה 'למקום שרשה' - צו איר שורש.

דער שורש פון א איד איז א זייער א הויכע פלאץ וואס מען קען נישט צוקומען דערצו נאר דורך תורה.

זאגט דארט דער רבי^[יט]: עס איז דא צוויי סארטן דיבורים אין תורה; עס איז דא 'דיבורים' וואס רופט זיך 'דיבור בלא דעה', דאס איז דער סוד פון 'הושענא רבה'; און עס איז דא א 'דיבור' וואס הייסט 'דיבור בדעה', דאס איז דער סוד פון 'שמחת תורה'.

טז. [עיין 'ביכורי אבי"ב' פר' שלח: וכמו שאמר המגיד הקדוש בשם הקדוש רבי בער, "שומר רוח לא יזרע ורואה בעבים לא יקצור". שומר רוח - שממתיך עד שיבוא לו רוח מ' רוח טהרה, אז יהי' טוב, יכול להמתין שנה ולא יבוא, רק בעוד שהוא בעבים שהוא בחושך ג"כ יעבוד וידחוק עצמו לבוא לאור, אז לא יקצר מה].

יז. ליקוטי מוהר"ן סי' עד.

יח. עיין 'ליקוטי עצות' ערך 'תלמוד תורה', על פי התורה שם, וז"ל: על ידי שמתייגע בתורה עד שזוכה לידע אותה ולהבינה, על ידי זה הוא מרפא את נפשו ומעלה אותה למקום שרשה וממתיך כל הדינים והוא נוטע אילנא דחיי לעילא דכולא אסותא. גם הוא מקיים ומחדש כל העולמות ומגלה כבודו יתברך בעולם שזה עיקר התכלית של כל עבודת האדם, כדי שיתגדל כבודו יתברך שמו.

יט. וז"ל: כי יש דיבור בלא דעה, ויש דיבור בדעה. ושני בחינות אלו, הן בחינת 'הושענא רבא' ושמחת תורה, שהן בחינת יצחק ויעקב. כי 'הושענא רבא', הוא בחינת 'דיבור בלא דעה', שהוא בחינת ערבה, כי ערבה דומה לשפתיים, כי איתא בזוהר הקדוש: 'אית מאן דלעי באורייתא ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע, כל מלה ומלה סלקא לעילא, וקודשא בריך הוא חדי בהאי מלה, ונטע לה סחרנין דההוא נחלא, ואתעבדו מאינון מילין אילנין רברבין, ואיקרון ערבי נחל'. נמצא שערבי נחל הם בחינת דבור בלא דעה.

א מענטש דארף עוסק זיין אסאך אין 'דיבור בלא דעה', אפילו עס שיינט אים נישט, אפילו ער האט נישט דעם פולסטן חיות, א גרעסערע חיות - א קלענערע חיות, אפילו ער האט נישט דעם ריכטיגן חיות, דארף ער זיצן און לערנען, 'דיבור', זיצן און לערנען.

דערנאך, דורכדעם, זאגט דער רבי, איז ער זוכה אז ער קומט צו 'דיבור בדעה', וואס דאס רופט זיך 'שמחת תורה', 'דיבור בדעת', וואס עס ווערט נתגלה חכמה, עס ווערט נתגלה כבוד ה'.

על-כל-פנים, עס קען גארנישט זיין אז א מענטש זאל זוכה זיין צו 'דיבור בדעה' אויב ער איז נישט מוכן צו עוסק זיין אין תורה אפילו בשעת ער איז אין א מדריגה פון 'דיבור בלא דעה'.

מען זעט טאקע אויך, "הושענא רבה"; מען זאגט א וואָרט - און מען זאגט "הושענא", נאך א וואָרט - און מען זאגט "הושענא", נאך א וואָרט - און מען זאגט "הושענא" (וכו.). מען זאגט "אדם ובהמה" - און מען זאגט "הושענא", מען זאגט: "גִּיד וְעֶצֶם וְקָרְמָה" - "הושענא", נאך א דיבור - "הושענא", אויף יעדעס ווארט זאגט מען "הושענא".

דאס הייסט, אפילו איך קען נישט מסביר זיין - 'רבונו של עולם, העלף, העלף!'. אט דאס איז דער סוד פון 'דיבור בלא דעה'. א מענטש דארף קענען זאגן "הושענא", 'טאטע - העלף, העלף' [כ].

כ. עיין 'ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' צו: ואמר: שאפילו כשאין יכולין לדבר כלל, אפילו כשמדברין רק דיבור אחד, גם כן טוב מאד. ואמר: שאפילו אם אינו יכול לדבר רק דיבור אחד, יהיה חזק בדעתו, וידבר אותו הדיבור כמה וכמה פעמים בלי שיעור וערך, ואפילו אם יבלה כמה וכמה ימים בדיבור זה לבד גם זה טוב. ויהיה חזק ואמיץ, וירבה לדבר אותו הדיבור פעמים אין מספר, עד שירחם עליו ה' יתברך, ויפתח פיו, ויוכל לפרש שיחתו; גם עיין 'חיי מוהר"ן' אות ת"מ: אמר אפילו כשאין יכולין לדבר בהתבודדות רק תיבת "רבונו של עולם", גם כן טוב מאד.

אפילו ער קען נישט ארויסרעדן 'כל אשר עם לבבו', האלט ער אין איין שרייען "הושענא", ביז דער אויבערשטער העלפט און עס ווערט 'דיבור בדעה' [כא].

דער רבי ברענגט דארט אראפ, אפילו א מענטש רעדט א 'דיבור בלא דעה', זאל ער נישט מיינען אז עס גייט 'לריק', נאר יעדעס דיבור נעמט דער אויבערשטער און פלאנצט עס איין און עס וואקט ארויס ביימער - גאנצענע תיקונים ווערט פון דעם 'דיבור' אפילו 'בלא דעה' [כב].

זעלבסט פארטיידיגונג!

דער רבי ברענגט דארט א פסוק [כג]: **"כִּי שָׁמַשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹקִים חַן וְכְבוֹד יְתֵן ה' לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֲלָכִים בְּתַמִּים"**. זאגט דער רבי אזוי [כד]: עס איז פארהאן 'שמש', און עס איז פארהאן 'מגן'. עס איז פארהאן 'הוי"ה', און עס איז פארהאן 'אלקים'.

'הוי"ה' איז מרמז אויף 'רחמים', דאס איז מרמז בשעת עס שיינט אויף א מענטש אָן 'הארת פנים', וואס דער אויבערשטער פירט זיך מיט אים בבחינת הוי"ה. און 'אלקים' איז 'הסתרה', אָן ענין פון 'דין'.

כא. עיין גם 'ליקוטי מוהר"ן' סי' קיב, וז"ל: אף על פי שאי אפשר לו לדבר שום דיבור בתפילה ותחנונים מגודל החושך והבלבול המסבב אותו מאד מאד מכל צד, אף על פי כן, על כל פנים יראה לדבר הדיבור באמת, באיזה מדרגה נמוכה שהוא. כגון למשל, שיאמר: **"ה' הושיעה"**, באמת. אף על פי שאינו יכול לדבר בהתלהבות והתעוררות כראוי, אף על פי כן יאמר הדיבור באמת, כפי מה שהוא. ועל ידי הדיבור האמת, יזכה לראות הפתחים שבתוך החושך, **ועל ידי זה יזכה לצאת מחושך לאור**, ולהתפלל כראוי; גם עיין שם תניינא סי' צ"ח; 'חיי מוהר"ן' אות תק"ח.

כב. עיין לעיל הערה יט.

כג. תהלים פד, יב.

כד. וז"ל: ש"ז: וזה בחינת "שמש ומגן ה' אלקים", 'ה' אלקים', זה בחינת רחמים ודין, בחינת יעקב ויצחק, שהם בחינת שמש ומגן. וזה בחינת "והיה אור הלבנה כאור החמה", כי הלבנה היא בחינת יצחק, והחמה היא בחינת יעקב.

'אלקים' איז בגימטריא 'הטב"ע'. דאס איז וואס דער אויבערשטער פירט זיך מיט א מענטשן בעת ההסתרה.

איז א מענטש זאל דינען דעם אויבערשטן סיי 'בבחינת הוי"ה', בשעת דער אויבערשטער פירט זיך מיט אים מיט דער הארה וואס רופט זיך 'הוי"ה', און סיי 'בבחינת אלקים', בשעת דער אויבערשטער פירט זיך מיט אים מיט דער הארה וואס רופט זיך 'אלקים'.

'שמש' דאס איז די הארה וואס הייסט 'הוי"ה'. און 'מגן' איז די הארה וואס רופט זיך 'אלקים'. אט דאס איז "שמש ומגן ה' אלקים".

עס איז א גרויסער כלל, אין א פראנט איז דא צוויי סארטן תקופות: עס איז דא א זמן וואס מען קען איינעמען, איינעמען - מען נעמט איין, דעמאלס אויב מען נעמט נישט איין איז מען 'חייב מיתה', מען דארף האלטן אין איין איינעמען, מען דארף זיך האלטן אין איין מתקדם זיין, מען קען איינעמען, מען קען איינעמען, עס איז א זמן פון 'התקדמות'.

און עס איז דא א זמן וואס דעמאלס אויב מען גייט איינעמען איז א סכנה. דעמאלס איז די גאנצע ארבעט - 'התגוננות!' 'התגוננות' - זיך באשיצן! באשיץ זיך! אלע פעולות איז נאר התגוננות. עס קען אריבערגיין א וואך, צוויי וואכן, דריי וואכן - נאר התגוננות; מען קען טאקע נישט גיין ווייטער - אבער די פעולות איז 'התגוננות'. דערנאך, אז מען איז ממשיך א זמן רב אויף 'התגוננות', קומט א צייט - 'התקדמות', מען קען גיין ווייטער.

דאס איז ביי יעדן מענטש אויך; עס איז דא א תקופה וואס דער מענטש שטייגט, ער שטייגט, ער לערנט, ער לערנט, ער נעמט איין. און עס איז דא א תקופה וואס עס דאכט זיך אז ער שטייגט נישט, ער לערנט - און עס גייט נישט אזוי. אבער - לערן, לערן. אט דאס איז 'מגן' - דו ווערסט באשיצט! דו ביסט זיך טאקע נישט מתקדם, אבער דו ווערסט באשיצט, דו טוסט נישט קיין שלעכטס, דו טראכסט נישט קיין שלעכטס, דו ביסט ממליך דעם

אויבערשטן, דו לערנסט, דו ביסט א איד, פון דעם ווערט דערנאך געוואלדיגע תיקונים.

דווקא בזכות וואס מען דערהאלט זיך אין דער ירידה, דווקא בזכות דעם איז מען זוכה צו דער עליה; וועדליג 'כל אחד ואחד' כפי וואס ער דערהאלט זיך אין די ירדות, אזא עליה האט ער.

דער **רבי זאגט** [כה], אז דער אויבערשטער איז מאיר א מענטשן אָן הארט פנים, זעט ער ווי פון אלע ירדות, פון אלע התגברות'ן וואס ער האט זיך דערהאלטן אין די ירדות, ווערט פון דעם כלים נפלאים צו מקבל זיין וואס ער דארף מקבל זיין [כז]. אט דאס איז "שמש ומגן ה' אלוקים".

מען זעט אויך, **רבי צדוק מלובלין** זאגט [כז], אז עס קומט ביינאכט, דער מענטש דארף זיך לייגן שלאפן, איך קען אים נישט הייסן לערנען, איך קען אים נישט הייסן דאווענען, ער איז פארמאטערט. איין זאך הייס איך אים - זיי מקבל 'עול מלכות שמים', א 'שמירה למזיקין', שלאף מיט אמונה, מיט 'קבלת עול מלכות שמים', שלאף איין ווי א איד, מיט אמונה, מיט קדושה.

כה. עיין 'ליקוטי מוהר"ן' סי' קפה, וז"ל: כל אלו היגיעות והטרחות שיש לו בתחילת ההתקרבות, הם טובה גדולה להאדם, כי על ידי זה זוכה אחר כך לקבל הרבה קדושה וטהרה, כי על ידי היגיעות שבתחילה נעשה הכלי, וכל מה שיש לו יותר יגיעות וטרחות וכו' יש לו כלי גדול ביותר לקבל אחר כך בתוכו שפע קדושה וטהרה להתקרב לה' יתברך.

כו. עיין 'ליקוטי הלכות' הל' תפילת המנחה ה"ז אות לב: על ידי התשובה נתהפכין העוונות לזכיות. כי נעשה תיקון על ידי הקלקולים. כי כל מה שקלקל והמשיך האור למקום שהמשיך למקומות המזוהמים רח"ל שזה עיקר הקלקול. אבל אחר כך כשנתעורר בתשובה הוא מקיים הכל, ואזי נעשה על ידי זה דייקא כלים חדשים ונמשך לתוכן אור חדש נפלא. כי על ידי שהמשיך האור למקומות גסים וכו', על ידי זה נתעבו הכלים ויכולין אחר כך לזככם שיתהפך לטובה, **שדייקא על ידי זה יתהוו כלים נפלאים לקבל האור חדש שלא היו יכולים לקבל מקודם.** כי לא היה אפשר להתעבות הכלים כי אם על ידי זה. **שזהו בחינת ירידה תכלית העליה,** עוונות נתהפכין לזכיות, התרחקות תכלית התקרבות; עיין עוד שם בהמשך אות נ"ב.

כז. עיין 'צדקת הצדיק' אות רמ"ג.

אט דאס איז דער פשט 'התגוננות', אפילו דו קענסט ערשט נישט לערנען, דו קענסט נישט דאווענען - טוה א פעולה, א פעולה אז די מזיקים זאלן אויף דיר נישט שולט זיין.

אלעמאל מוז גיין ביי א מענטשן אנדערש, עס קען גארנישט זיין אנדערש, אזוי דארף עס גיין, אמאל 'שמש', אמאל 'מגן'. אמאל איז די עבודת ה' בבחינת 'התקדמות', און אמאל איז די עבודת ה' בבחינת וואס מען באשיצט זיך, מען טוט נישט קיין שלעכטס.

דאס איז אַן ענין וואס אנהויב זמן מוז מען דאס וויסן, מען מוז וויסן דער זאך. אלע ווילן זיך נעמען צום לערנען אנהויב זמן - אלע! מען מיינט אבער אז 'זיך נעמען צום לערנען' איז דער פשט, עס וועט אלעמאל שיינען. דאס איז א גרויסער טעות. שטייגן שטייגט מען אין לערנען בשעת מען איז מוכן צו לערנען אויף אלע אופנים אין דער וועלט, אויף אלע אופנים אין דער וועלט, איך פארמאך נישט דעם מויל, מען זיצט און מען לערנט [כח].

אין זוהר שטייט אלעמאל דאס לשון [כט]: **"מרננין ברינה דאורייתא"**. מיט דעם זעלבן קול, דעם זעלבן טאָן, דער זעלבער געשמאק. אינעווייניג קען טאקע אמאל זיין א חילוק, אמאל איז דא א געוואלדיגער חיות, א געוואלדיגער שטייגן, (ולפעמים לא). בחיצוניות דארף עס אבער אלעמאל זיין אויף דעם זעלבן סארט אופן.

כח. עיין 'ליקוטי הלכות' הל' שילוח הקן ה"ה אות טו: וכבר מבואר בשם הבעל שם טוב ז"ל על זה שהוא בחינת "והוא ינהגנו על מות", כמו שמוליכין את התינוק ומלמדין אותו לילך שבתחילה מוליכין אותו בידים ואחר כך פתאום מסלקין הידים ממנו כדי שילך מעצמו, כמו כן הוא בעבודת ה' שבתחילת ההתקרבות מסייעין להאדם ומוליכין אותו בדרך הישר. ועל כן אין חוזק כתחילת החסידות ואחר כך נופל מהתלהבות הזאת, כי מסלקין ממנו ההתלהבות שבא עליו מלמעלה ומניחין לו לילך בעצמו, שזהו בחינת פסח וספירה כנ"ל. וענין זה מתנהג בכל אדם כמה וכמה פעמים אין מספר בכמה וכמה בחינות שונות וכמו שפירש רש"י על פסוק, אתם נצבים היום כלכם. ופרש רש"י, כיום שהוא מאפיל ומאיר, כך הוא עתיד להאפיל לכם ולהאיר לכם.

כט. עיין הקדמת הזוהר דף ח' ע"א.

'צדיק' ו'תמים'

אין **סיפורי מעשיות** ביי דער 'מעשה מחיגר'^[א] - א מעשה נפלאה - דערציילט דער רבי א מעשה: עס איז געווען א קייסער וואס ער האט געמאכט אלעמען פאר אפיקורסים. איז געווען א חכם וואס האט געוואלט באשיצן זיין משפחה, האט ער זיך אויפגעהויבן און ער איז געגאנגען מיט זיין משפחה אין א מדבר וואס איז געווען נאנט צו די מקום השדים. האט דער חכם געמאכט אן 'עיגול' ארום זיי אז קיינער זאל נישט קענען צוטרעטן צו זיי - א גאנצע מעשה דערציילט דער רבי דארטן.

'עיגול' איז דער כלל, 'עיגול' איז אמונה^[לא], אמונה פשוטה, נאר אמונה פשוטה, און חכמות, מען גייט נישט אוועק פון השי"ת.

ביי נח שטייט^[לב]: **"אֱלֹהִים תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צָדִיק תָּמִים"**. וואס איז די זאך 'תמים'? 'תמים' איז דער ענין וואס א מענטש האלט זיך ביי השי"ת אויף אלע אופנים אין דער וועלט, אט דאס רופט זיך 'ער איז גאנץ'.

אז ער דערהאלט זיך אין השי"ת נאר בשעת ס'גייט אים, איז אויך א גרויסע זאך, גוט, עס איז דא אמאל וואס ס'גייט יא. אבער זיין 'גאנץ', 'גאנץ מיטן אויבערשטן', סיי ווען ס'גייט, סיי ווען ס'גייט נישט, אט דאס רופט זיך 'תמים'!^[לג]

עס ווערט טאקע געברענגט; **רש"י** פרעגט^[לד], פארוואס אמאל שטייט סתם "צדיק", און אמאל שטייט "איש צדיק תמים"? זאגט

ל. מעשה ג'.

לא. עיין 'ליקוטי מוהר"ן' סי' ז' אות א': דמיו לעגלא (תענית כה:), שהוא בחינת עיגולים, בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים פ"ט): "ואמונתך סביבותיך".

לב. בראשית ו, ט.

לג. עיין 'ליקוטי הלכות' הל' שילוח הקן ה"ד אות י"ב מה שפירש על הפסוק 'תורת ה' תמימה', עיי"ש.

לד. בראשית ז א, עה"פ 'כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה'.

רש"י: "מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו, וכולו שלא בפניו". צו נח'ן אליין האט דער אויבערשטער געזאגט "צדיק". אבער צו משה רבינו האט דער אויבערשטער געזאגט ער זאל שרייבן "איש צדיק תמים", דאס איז דער 'וכלו שלא בפניו'.

דער **ערבי נחל** זאגט ^[לה], "איש צדיק תמים היה בדורותיו", אז נח האט געהאט צוויי דורות, צוויי דורות האט ער געהאט; ביים 'דור המבול', דער דור פון 'השקתה' רחמנא-ליצלן, וואס דעמאלס האט נח מקבל געווען פון זיינע רבי'ס, 'נח למד תורה' ^[לו], אז א מענטש דארף זיין א שומר הברית, און ער האט זיך נישט איבערגעשראקן פאר'ן גאנצן דור, דעמאלס איז ער געווען א "צדיק"; "מאן צדיק? מאן דנטר ברית" ^[לז]; דערפאר האט ער זיך דערהאלטן; בשעת די גאנצע וועלט איז אנטלאפן פון השי"ת, האט ער זיך דערהאלטן ביי השי"ת מיט דער בחינה פון 'קדושה', פון 'שמירת הברית'.

דערנאך, ביים 'דור הפלגה', דארטן איז שוין געווען א פגם אין אמונה, פון כפירה, פון מינות, פון "וַנַּעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם" ^[לח], עבודה זרה, דארט איז נח געווען א "תמים", ער האט זיך געהאלטן ביים אויבערשטן 'בתמימות', 'איך גיי נישט אוועק פון דער אמונה הקדושה - אפילו עס זענען געקומען אלע רשעים און האבן מגלה געווען סברות פון עבודות זרות' ^[לט].

לה. פר' נח, עיי"ש.

לו. עיין רש"י בראשית ז, ב.

לז. זזה"ק פר' נח דף נט ע"ב.

לח. בראשית יא, ד.

לט. עיין זזה"ק פר' נח דף עד ע"ב. גם עיין 'ליקוטי הלכות' הל' בית הכנסת ה"ו אות ט': "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" ... **בודאי לא היו משוגעים וטפשים גמורים שאמרו שיעשו מלחמה עם הבורא יתברך**, רק כל כונתם היה שיעשו מלחמה בדעותיהם הרעות שיבנו שם נגד הדעות האמתיות של אמונת חידוש העולם שהם מכניסים וקובעים בלב כל אחד ידיעת אלקותו יתברך. והם רצו לסלק שכניתו מן התחתונים שלא יזכר ח"ו שם ה' עוד, שזה כל פנימיות כונתם הרעה של בוני המגדל שהיה אז ושל כל הכופרים של עכשיו שהם גם כן בבחינת בוני המגדל.

תמימות. גאנצקייט.

אט דאס איז דער פשט^[מ]: "כִּי אֶתְּךָ רָאִיתִי צָדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה" - אין דעם דור ביסטו א 'צדיק', ווייל אלע זענען געווען "כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ", און דו ביסטו א 'צדיק'; 'מאן צדיק? מאן דנטר ברית'. און ביים 'דור הפלגה', דארט איז ער געווען א 'תָּמִים'. 'תמימות' איז מרמז אויף 'אמונה'.

דאס איז דער פשט, "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה" - דאס גייט אויפן 'דור המבול'. און "איש צדיק תמים היה בדורותיו" - דאס האט דער אויבערשטער געזאגט פאר משה רבינו אז נח איז געווען א 'צדיק תמים' - 'בדורותיו' - אין ביידע דורות; א 'צדיק' איז ער געווען אין 'דור המבול', און א 'תָּמִים' איז ער געווען אין 'דור הפלגה'^[מא].

אפילו עס שיינט נישט

על-כל-פנים, עס איז דא נאך א טייטש אין דעם ענין פון 'תָּמִים'; דער ענין פון 'תָּמִים' איז, 'זיך אלעמאל דערהאלטן', אט דאס רופט זיך 'תָּמִים', זיך דערהאלטן אין אלע סארטן אופנים^[מב].

מען זעט, דער רבי הויבט אָן דעם **ליקוטי מוהר"ן**^[מג]: "**אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה'**" דער כלליות פון דער תורה דארט איז, אז עס איז דא 'מלכות', און עס איז דא 'חכמה'. 'חכמה' דאס איז די חיות שבדבר, דער 'שִׁכְל שִׁכְל דבר', וואס עס שיינט, וואס א מענטש שפירט א חיות פון השי"ת, אט דאס רופט זיך 'חכמה'^[מד].

מ. בראשית ז', א'.

מא. עיין גם חת"ס עה"ת בראשית ו ט, ד"ה נח איש צדיק תמים היה בדורותיו.

מב. עיין 'ליקוטי הלכות' ה' ר"ח ה"ו אות י"ב מה שביאר על הפסוק 'תמימות תהינה'; גם עיין שם ה' פקדון ה"ד אות ה'.

מג. סי' א', עיי"ש.

מד. זל"ש בקיצור (מקיצור ליקו"מ): עיקר החיות שיש בכל דבר הוא רק השכל והחכמה,

דער רבי זאגט אבער דארט מפורש אז מען קען נישט זוכה זיין צו 'חכמה' נאר דורך 'מלכות'. 'מלכות' דאס איז 'אמונה' [מח]. 'קבלת עול מלכות שמים', אן קיין פארוואס. מען פאלגט השי"ת. מען איז נישט מורד במלכות שמים אפילו מען שפירט נישט [מז].

אלע צדיקי הדור וואס זענען געווען די גרעסטע בעלי-השגות און האבן געהאט די גרעסטע השראת השכינה, איז וואס זענען זיי געווען גרעסערע צדיקים, זענען זיי געווען גרעסערע 'תמימים' [מז].

אפילו בשעת זיי האבן געהאט 'הסתלקות המוחין', זענען זיי געבליבן פשוט'ע תמימים, תמימות, פשיטות, פשוט געלערנט, געדאוונט, נישט געטון קיין שלעכטס, נישט געטראכט קיין שלעכטס, גוטע מידות, גוטע מעשים, בתכלית התמימות [מח].

כמו שכתוב: "החכמה תחיה וכו'" (קהלת ז, יב). והשכל הוא אור גדול ומאיר להאדם בכל דרכיו כמו השמש, ואפילו כשבא האדם לפעמים למקום שהוא אפל וחושך ח"ו, אף-על-פי-כן כשזוכה להסתכל על השכל והחיות שיש בכל דבר, אזי מאיר לו השכל ומקרב אותו לה' יתברך.

מה. עיין זוה"ק תרומה קלד ע"ב.

מז. וזל"ש בהמשך: אי אפשר לזכות אל אור השכל הנ"ל כי אם על-ידי בחינת מלכות, דהיינו שיקבל עליו מלכות שמים באמת ובאמונה שלימה, ויצמצם דעתו ויסלק כל חכמתו לגמרי, כאילו אין לו שום שכל עצמו כלל, וימאס בכל החכמות והשכליות חיצוניות, ויצפה ויכסוף וישתוקק רק לקבל אור וחיות מהשכל והחכמה אמיתיות, שהוא בחינת השכל העליון דקדושה שהוא עיקר החיות דקדושה שיש בכל דבר.

מז. עיין 'ליקוטי הלכות' הל' נדרים ה"ד אות טז: הצדיק הגדול במעלה שזכה לקדושת ארץ ישראל כל מה שבא לאיזה השגה ומדריגה אפילו כשזכה לעליה גדולה, הוא משים עצמו תיכף כאינו יודע וחוזר בכל פעם אל האמונה כי הוא יודע ומאמין שכפי גדולת ה' יתברך עדיין אינו יודע כלל, כי גבוה מעל גבוה שומר וכו', כי לגדולתו אין חקר. ועל כן אף על פי שזכה להשגה גבוה ועצומה מאד אף על פי כן אינו סומך שיעבוד את ה' יתברך בחכמות לבד, רק הוא חוזר בכל פעם לעבוד את ה' יתברך בתמימות בעבודות פשוטות ומוריד את עצמו לכל המדריגות התחתונות להעלות נחת רוח לפניו מכולם, כי זה עיקר שעשועיו וכו'.

מח. עיין 'ליקוטי מוהר"ן' תניינא סי' ה' אות טו: לפעמים נסתלקין המוחין אצל הרב, וכן אצל התלמידים, כי אין המוחין קבועים תמיד. ובשעת ההסתלקות אזי הוא בחינת הסתלקות

אט דאס איז איז געווען דער כלי, וואס אין דעם כלי איז אריינגעגאנגען די חכמה [מט].

דאס הייסט, דער כלי פון 'חכמה' איז נאר 'תמימות' [ג].

טאמער א מענטש האלט זיך ביי תמימות, באקומט ער א געוואלדיגע כלי נפלאה צו די גרעסטע חכמות אין דער וועלט; לאזט ער אפ די תמימות, אפילו ער האט חכמה, ווערט די חכמה א 'מגדל הפורח באויר', היינט רעדט אים דער בעל-דבר איין אזוי, און מארגן אזוי, און די גאנצע חכמה ווערט בטל פון אים.

דערפאר הויבט דער רבי אָן די ערשטע תורה: "אשרי תמימי דרך", מיט דעם ענין פון 'תמימות'. דערנאך רעדט דער רבי דארט וועגן 'מלכות', 'מלכות שמים', 'אמונה', וואס דורכדעם איז מען זוכה צו 'חכמה'.

משה שהוא הדעת, בחינת שינה, ועל ידי תיקון המוחין על ידי הישיבה כנ"ל, אזי גם בשעת ההסתלקות הדעת, שהוא בחינת הסתלקות משה, בחינת שינה, אזי גם בחינת השינה מתוקה וטובה, בבחינת: "מתוקה שנת העובד", וכו' עי"ש; גם עיין 'ליקוטי הלכות' ה' שומר שחר ה"ד אות ז': גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן, כי חיים הם בחינת החכמה והמוחין שהם עיקר החיות, כמו שכתוב, החכמה תחיה. ומיתה היא בחינת הסתלקות המוחין שהיא החיות, אבל הצדיקים גם במיתתן קרויים חיים, כי גם בעת הסתלקות המוחין הם מקבלים חיות וכו'.

מט. עיין 'ליקוטי הלכות' ה' בית הכנסת ה"ה אות לג: עיקר הוא אמונה ותמימות שהוא בחינת כלי שלם ותמים לקבל על ידו כל טוב ... כי אי אפשר להשיג שום דבר על פי חכמה בשלימות כידוע ... ועל כן אין שלימות כי אם מי שזוכה לאמונה ותמימות. ועל כן נקרא בשם תמים, כמו שכתוב (דברים יח), "תמים תהיה עם ה' אלקיך". כי כשמו כן הוא, כי תמים פירושו שְׁלֵם, כי מי שזוכה לתמימות באמת זה עיקר השלימות.

ג. עיין 'ליקוטי הלכות' ה' הכשר כלים ה"ב אות א': אמונה היא בבחינת כלי לקבל את האור החכמה בתוכה, כי אור ה' יתברך בעצמו, כביכול, אי אפשר לקבל מחמת ריבוי אור, כי הוא אור אין סוף ברוך הוא ואי אפשר לקבלו כי אם על ידי כמה וכמה כלים, ועיקר כלל כל הכלים של הקדושה נעשין רק על ידי אמונה, כי על ידי אמונה, שמאמינים בו יתברך בלי שום חכמה ושכל, על ידי זה נעשה כלי. וכשזוכה להיות חזק ותקיף באמונתו אז זוכה אחר כך שיתהוו מבחינת האמונה כלי, עד שיקבל בתוכו בחינת האור, עד שיזכה לאיזה השגה, והכל כפי תוקף האמונה שהיה לו.

טאקע ביי דער פסוק "כי שמש ומגן ה' אלקים" וואס דער רבי ברענגט אראפ^[נא], שטייט טאקע דארט אויסגעפירט: "חן וכבוד יתן ה', לא ימנע טוב להולכים בתמים". 'טוב' איז טאקע די חיות, די חיות אין עבודת ה', און פאר וועמען? "להולכים בתמים".

ווערד צו השראת השכינה

אלע צדיקים האט דער אויבערשטער אויסגעפרוואוט מיט דעם, אלע צדיקים וואס זענען געבליבן צדיקים.

עס איז פארהאן א חז"ל^[נב]: "צוויי-און-צוואנציג יאר" 'נסתלקה שכינה מדוד'! א מענטש וואס האט השראת השכינה און עס גייט אוועק פון אים, שפירט ער זיך זייער נישט גוט - 'רבנו-של-עולם, דו ביסט אוועק פון מיר, דו ביסט אוועק פון מיר, איך שפיר נישט קיין חיות'!. האט ער צוויי-און-צוואנציג יאר געהאט הסתלקות השכינה, און ער איז געזעסן א גאנצן טאג און געוויינט פאר'ן אויבערשטן, 'והיה אוכל פתו באפר'.

מען זעט אפילו ביי יעקב אבינו "אִישׁ תָּם". מען געפינט נישט אז עס איז געווען עפעס א פגם אין יעקב אבינו אז ער האט געהאט הסתלקות השכינה צוויי-און-צוואנציג יאר, מען געפינט נישט. און אז מען קוקט אריין - ער איז געבליבן דער זעלבער יעקב, דער זעלבער שומר הברית, דער זעלבער תָּמִים, דער זעלבער חכם, דער זעלבער צדיק - אָן השראת השכינה!

אט דער איז ווערד צו השראת השכינה^[נג].

נא. בליקוטי מוהר"ן סי' ע"ד המובא לעיל.

נב. תנא דבי אליהו רבה פרק ב'.

נג. עיין 'נתיבות עולם' (מהר"ל מפראג) ב' - נתיב התמימות - פ"א: וכבר התבאר כי מפני מידה זאת זכה יעקב כי צורתו חקוקה בכסא הכבוד, כמו שאמרו (חולין צ"א) "צורת תם חקוקה בכסא הכבוד", כיון שאמר 'צורת תם חקוקה בכסא הכבוד' מוכח כי מצד התמימות זכה לזה.

דער מהר"ל מפראג זאגט^[נד], א מענטש וועט נישט האבן קיין השגות אלוקות לעתיד, נאר וויפיל ער האט געגלויבט אין השי"ת 'בעת ההסתרה' - אזויפיל השגות אלוקות וועט ער האבן לעתיד.

דאס איז בכללות אויף דער וועלט, און בכללות אויף לעתיד.

אפילו אויף דער וועלט אליין, ווער איז ווערד אן עליה? ווער בלייבט? "מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קִדְשׁוֹ?"^[נה] ווער בלייבט? דער וואס ווייסט דעם סוד פון זיך דערהאלטן אין השי"ת, נישט אוועקגיין באיזה אופן שהוא, איך גיי נישט אוועק פון השי"ת, צו איך שפיר צו איך שפיר נישט^[נו].

סיי ווען ס'גייט, סיי ווען ס'גייט נישט

די זעלבע זאך איז דער ענין פון 'התמדת הלימוד'. תורה איז אזוי ווי 'אור לנשימה', אזוי ווי א פיש אין וואסער^[נד], ער אטעמט מיט וואסער, ער אטעמט מיט תורה, אט דאס איז דער טייטש 'תורה'.

אז א מענטש וויל בלייבן ביי תורה, ער זאל בלייבן א תלמיד חכם, ער זאל זוכה זיין צו מגלה זיין זיינע סגולות, דאס הייסט - אז דער

נד. עיין 'חידושי אגדות' על מס' סוטה דף מח ע"ב, וז"ל בא"ד: והנה המאמין כמו זה שמאמין בדבר שאינו יודע שכך הוא רק שהוא נסתר ונעלם, כשיגיע הזמן שהוא נסתר ונעלם מאתנו, וזהו לעולם הבא, יהיה שולחנם מלא גם כן כפי גודל האמונה שהיה לו בו יתברך בדבר הנעלם.

נה. תהלים כד, ג.

נו. עיין ספר תהלים קאפיטל טו: מזמור לדוד, ה', מי יגור באהלך? מי ישכון בהר קדשך? הולך תמים וכו'. עיין גם 'ספר המידות' ערך 'תשובה' אות ע"ו: המתחיל לעבוד את ה', הקב"ה אומר לו: יודע אני, שחפצך ורצונך לעבוד אותי, אבל מה הוא הבטוחות, שמא למחר תעזוב אותי? אם כן איך אקרב אותך בשביל הרצון שרצית, ואיך אגלה לך תיכף דברים נסתרים? אלא כן תעשה: בתחילה אהוב אותי כך ותעשה מצוותי, אף על פי שאין אתה יודע השכל של המצוה, ועבוד אותי פשוט בלא חכמות, וכשתעבוד אותי כמה זמנים, אזי אאמין לך ואגלה לך טעם ושכל של כל דבר ודבר ואקרב אותך בכל מיני התקרבות, כי הזמן הרב שעבדת אותי מקודם הוא בטוחות שלא תעזוב אותי ["הן אמת" וכו'].

נז. עיין גמ' ברכות דף סא ע"ב.

אויבערשטער זאל אים שיינען די הארה אז עס זאל נתגלה ווערן זיין סגולה, זיינע חידושים דאורייתא, 'זיין' תלמיד חכם וואס קיין אנדער אזא סארט תלמיד חכם איז נישטא נאר ער, אזוי ווי עס שטייט פון אר"י הקדוש^[נח] אז יעדער איינער האט א 'פנים לתורה'; אט דאס ווערט נישט נתגלה ביי א מענטשן, סיידן אז ער האלט זיך ביים השי"ת און ער איז עוסק בתורה - צו ס'גייט צו ס'גייט נישט - גיי נישט אוועק! מיין זאך איז זיצן לערנען! עס איז נישטא - 'נישט לערנען'!

"וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה"^[נט]. א בחור דארף וויסן, עס איז נישטא קיין אנדערע זאך - נאר זיצן און לערנען^[ס].

נח. שער רוח הקודש דף לח ע"ב; שער הגלגולים הקדמה י"ז.

נט. יהושע א, ח.

ס. עיין אוסף מכתבים (חלק ה' מכתב רצ"ט) וז"ל מוריניו הגה"צ שליט"א: ותאמין לי שכמה וכמה שהיו עובדי ה' ימים ושנים, והשקידה על דלתי התורה לא היתה עיקר בחייהם, אמרו לי שאין הם מרגישים שום טעם בחייהם, ולא נשאר כלום מכל העבודות שלהם. איני רוצה לפרט שמות מסיבת עוון לשון הרע, ואם הייתי מפרט אותם לפניך, היית נרעש מאד מלראות בעיניך איך שאחריתה של דרך ישרה היתה לדרך מוות ה"י. ובכן בני חביבי... ובחרת בחיים, ו"מרבה תורה מרבה חיים" (אבות ב"פ מ"ז) וממנה תוצאות חיים להמשיך לך נועם בגוף ובנפש בזה ובבא.

עיין עוד שם (מכתב רצ"ז) וז"ל מוריניו הגה"צ שליט"א: תאמין לי בני כי "אין חכם כבעל הנסיון" (מובא ב"עקידה" שער י"ד וב"מילי דאבות"), כי אני ידעתי מעשרות בחורים שהיו מקורבים, ואני מכיר את כולם איך הם היום. וגם שמעתי הרבה מרבי לוי יצחק בנדר שליט"א (זצ"ל), ואין להאריך בזה, ורק אתן לך דוגמא כדלהלן: היה זה בעת שנתקרב רבי משה קרעמער שליט"א (שלמד אז בישיבת מיר), היו אז כמה מקורבים בישיבה זו, והיו בוערים בעניני רבינו אפי' יותר מר' משה קרעמער, והוא שהיה שקדן בגמרא ותוספות, נשאר ברסלב'ער חסיד, וכהיום הוא עובד השם ומחדש נפלא בתורת רבינו הק', ואילו חבריו שחשבו שישארו עם העבודות וכו' בלי שקידת התורה, זה וזה לא נשאר בידם, ודי למבין.

רבינו הק' כותב במכתבו לחתנו שיכתוב לו כמה דפים גמרא הוא לומד בכל יום, ואל יעשה מהטפל עיקר ח"ו (המכתב הובא בתחילת "עלים לתרופה") מכל זה רואים איך שרבינו הק' הרהיב עוז על חתניו, ולא היה מסתפק לעורר אותם על לימוד התורה, כי אם שחתנו יכתוב לו כמה דפין הוא לומד בכל יום... ו"מרבה תורה מרבה חיים" (אבות פ"ב מ"ז).

נא בני חביבי, שים לבך לעצתי, לשקוד באופן תמידי על השיעור השבועי, ואז בעת נייחא דמוחין תוכל ללמוד גם השיעורים קטנים, וכן שיחה בינך לבין קונך, זה וזה יתקיימו בידך.

בשעת מען איז מחליט דער זאך, דעמאלס שטייגט מען אזויפיל, נאך אסאך מער ווי מען האט געלערנט, אסאך מער ווי מען האט געלערנט. פארוואס? ווייל בשעת דער אויבערשטער גיבט א שיין דעם מענטש און עס ווערט נתגלה זיין סגולה, איז עס אַן ענין וואס ער ווערט א 'צלם אלקים', וואס דעמאלס איז ער משיג אסאך מער פון וויפיל ער איז. פארוואס? ווייל ער האט אַן 'הארה דלעילא'.

די אלע צדיקים וואס האבן משיג געווען 'דברים בלתי גבולים', 'אין-סוף' ממש, דאס איז אלץ געווען ווייל דער אויבערשטער האט זיי אויפגעשיינט זייער הארה, און בצירוף זייער עצם קדושת הנשמה מיט דער הארה פון השי"ת, זענען זיי געווארן א בחינה פון אין-סוף, אז עס האט זיי געשיינט אזעלכע זאכן וואס איז ממש נישט טבעי ווי זיי האבן צו דעם זוכה געווען; נאר וואס דען, זיי האבן געטון א פעולה וואס זיי האבן זוכה געווען צו דער הארה.

און די פעולה איז, 'זיי האבן זיך דערהאלטן ביי השי"ת בכל אופן שהוא'. אזוי ווי דער רבי זאגט^[סא]: **"בין בטיבו בין בעקו, תמיד ימצא בו השי"ת"**. דאס גייט ארויף סיי אויף תורה, סיי אויף תפילה, און אויף אלע סארטן ענינים.

הסגולה להיות מתמיד

מען האט פריער געזאגט אז דער חכם האט געמאכט אַן 'עיגול'. אַן 'עיגול' איז אמאל אַן ענין פון 'גדרים'. מען מוז זיך מאכן 'גדרים'. אוודאי דארף מען אכטונג געבן עס זאל נישט זיין מיט קיין נדר, 'שלא יפְּשֵׁל בעון נדרים'. נאר מען מאכט זיך 'בלי נדר' א שטיקל קנס, א שטיקל ענין, אז די ערשטע שעה אין סדר - לערנען 'בלי הפסק!' אז עס קומט די ערשטע שעה - לערן 'בלי הפסק!' סיי פארמיטאג, סיי נאכמיטאג - די ערשטע שעה לערנט מען אַן א הפסק.

דער ענין פון לערנען אָן א הפסק האט אין זיך בכלל א באזונדערע סגולה.

עס איז דא א סגולה פון גאון אז לערנען ביינאכט דריי שעה נאכאנאנד איז ממש אַן ענין פון עפעס - א גוזמא'דיגע זאך - צו 'מוחלין' לו על כל עונותיו', צו אזוי ווי תעניתים, צו א געוויסע סגולה מיוחדת, צו עפעס אנדערש, איך קען נישט ערשט איבערזאגן בדיק[סב]. על-כל-פנים, זיצן ביינאכט און לערנען דריי שעה נאכאנאנד, דאס האט אין זיך א באזונדערע סגולה.

דאס ענין פון זיצן און לערנען נאכאנאנד 'בלי הפסק' האט אין זיך א באזונדערע סגולה.

אוודאי, יעדע זאך דארף מען זיך איינגעוואוינען. עס איז ערשט אנהויב זמן; זאל מען זיך מאכן א גדר 'בלי נדר', אז סיי דעם ערשטן סדר פארמיטאג, סיי נאכמיטאג, די ערשטע שעה רעדט מען נישט אויס, מען זיצט און מ'לערנט.

במשך הזמן; היט מען די גדרים, איז אז עס גייט אריבער א צוויי וואכן, באנייט מען עס איבער א נייעס ווייטער און מען מאכט ווייטער דעם גדר, און אז עס קומט נאך אפאר וואכן, באנייט עס ווייטער.

דאס איז אלעמאל דער כלל: מען דארף זיך קיינמאל נישט איבערשרעקן טאמער עס ווערט בטל.

דער אור החיים הקדוש זאגט אין 'אחרי-מות'^[סג]: אלעמאל זאל מען געבן א קלאפ דעם בעל-דבר 'בהתחלת ההרהור' אדער 'בהתחלת

סב. עיין ספר 'כתר ראש' אות ס"ג, וז"ל: מי שרגיל ללמוד בלילה ג' שמעות למשה מוחלין לו על כל עונותיו, זולת עבירות שבין אדם לחבירו, כי כוחות הנפש אינו שב ונתקן אלא בתלמוד תורה. [גם עיין ספר 'דעת תורה' פר' שופטים ע' רל"ט בזה"ל: שמעתי מגדולים בעלי סמכא שהגר"א ז"ל אמר שכאשר יהיה לאחד ספק באיזה ענין איך לעשות ישב ללמוד ג' שעות ואח"כ כפי אשר יפול במחשבתו הראשונה לאחר הלימוד כן יעשה].

הראיה' - גלייך געבן א קלאפ דעם בעל-דבר. וואס שפעטער, איז שווערער. אז מען געוואוינט זיך איין צו זיין א זריז די ערשטע רגע וואס ער דערמאנט זיך אז די מחשבה איז פארגאנגען - געבן א קלאפ, ממליך זיין דעם אויבערשטן, מ'טאר נישט טראכטן וואס מ'טאר נישט, אדער ביי דער ערשטע 'התחלת הראיה' - גלייך ממליך זיין דעם אויבערשטן און זיין א 'מעביר עיני מראות ברע' וואס גיכער, דעמאלס, זאגט ער, נעמט מען איין דער מלחמה. די וואס ווארטן אויף שפעטער, זענען איינגעשטעלט.

די זעלבע זאך, ביים לערנען איז אויך אזוי. עס איז דא אמאל, מ'הויבט אָן צו רעדן און מ'קלערט - 'יא, נאר איין וואָרט'. אז מען איז נישט מפסיק אויפ'ן פלאץ און מ'פארלאזט זיך אז איך וועל באלד אויפהערן צו רעדן אין צוויי מינוט ארום, רעדט מען אפ אַן אנדערהאלבן שעה.

אויפ'ן פלאץ! אז איך האב זיך דערמאנט אז איך האב אויסגערעדט - 'אפגעשטעלט'.

עס איז דא צייט צו רעדן אין אַן אנדער פלאץ; ערשט אין דער זמן הישיבה - זיץ און לערן! דאס איז א גרויסער כלל. מען פארדינט שעה'ן - גוזמאות מיט שעה'ן - בשעת מען ווייסט דעם כלל.

כל-שכן, ערשט אנהויב זמן איז עס גאנץ כדאי צו דערמאנען, אלע זאלן זיך פארנעמען 'בלי נדר' אז די ערשטע שעה פון פארמיטאג און די ערשטע שעה פון נאכמיטאג - לערנען 'בלי הפסק'.

'ראשית כל' האט מען פארדינט צוויי שעה לערנען 'בלי הפסק'; און ווייטער וועט ער זען אז רוב מאל וועט מען אפלערנען דעם גאנצן סדר 'בלי הפסק'.

על-כל-פנים, אט די צוויי דרכים איז א גרויסער כלל וואס דאס מוז מען וויסן; סיי דעם דרך פון זיך האלטן ביי השי"ת בשעת עס איז 'הסתרת פנים', בשעת עס איז בחינת 'אלקים', בחינת 'מגן'; און

סיי זיך האלטן ביי השי"ת בשעת עס גייט; אט די צוויי זאכן מוז מען וויסן.

זה השער לה'

כ'האב אמאל געזאגט, דער רבי ברענגט אראפ אין ליקוטי מוהר"ן אין סימן ז' [סד], אז ביי משיח'ן שטייט [סה]: "וְהָיָה צֶדֶק אֲזוּר מִתְּנִי וְהָאֲמוּנָה אֲזוּר חֲלָצִי". פרעגט דער זוהר [סו]: "היינו צדק היינו אמונה" - 'צדק' מיט 'אמונה' איז דאך די זעלבע זאך? פארוואס איז דער פסוק משנה אז דא שטייט 'צֶדֶק', און דא שטייט 'אמונה'? ענטפערט דער זוהר, "אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת".

איז על-פי קבלה איז דער פשט אזוי: דער 'ספירת המלכות' רופט זיך 'צדק', און אזוי אויך רופט זיך דער 'ספירת המלכות', 'אמונה'. פרעגט דער זוהר, וואס איז דער חילוק פון 'צדק' מיט 'אמונה'? פארוואס אמאל רופט זיך 'מלכות' - 'צדק', און אמאל רופט זיך 'מלכות' - 'אמונה'? ענטפערט דער זוהר, "אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת".

דאס הייסט אזוי, בשעת דער 'ספירת התפארת' שיינט אריין אין 'מלכות', און דער 'ספירת המלכות' ווערט זייער ליכטיג ווייל דער 'תפארת' שיינט אריין דארטן. 'תפארת' רופט זיך 'אמת'. דעמאלס רופט זיך עס 'אמונה'. אבער בשעת דער 'ספירת התפארת' שיינט נישט אריין אין 'ספירת המלכות', דעמאלס רופט זיך 'מלכות', 'צֶדֶק'. אזוי ענטפערט דער זוהר. אט דאס איז דער פשט; לכאורה "היינו צדק היינו אמונה?" ענטפערט דער זוהר, "אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת". אז דער מידת אמת, דער 'תפארת', שיינט אין דעם, דעמאלס רופט זיך עס 'אמונה'.

סד. אות ב'.

סה. 'שעיה יא, ה.

סו. פר' בלק דף קצח ע"ב.

האב איך געקלערט, ווי טייטשט זיך עס איין אין 'עבודה? אין עבודה גייט עס אזוי: עס איז דא צוויי דרגות אין אמונה; אז א מענטש איז זיך מקשר צו השי"ת מיט 'אמונה', דאס רופט זיך 'צדק'. דאס וואס אונז רופן 'אמונה', דאס איז נאכנישט די אמונה אמיתית, דאס רופט זיך 'צדק', דאס הייסט, דער מענטש איז זיך מקשר מיט דער אמונה, ער דינט דעם אויבערשטן מיט אמונה, ער לערנט מיט אמונה, ער דאוונט מיט אמונה, ער גלויבט, ער פארבינדט זיך מיט דער אמונה.

בשעת עס שיינט אים אבער די אמונה, די אמונה הויבט אים אָן שיינען, עס ווערט אים ליכטיג די אמונה, ער הויבט אָן צו שפירן, דאס איז 'אמונה'. 'אמונה' איז א לשון 'אימון' (געטרויען). 'אמונה' איז דער פשט, איך האב אמונה אין איינעם, איך פארלאז זיך אויף אים הונדערט פראצענט. איז בשעת די אמונה שיינט, דעמאלס רופט זיך עס 'אמונה'.

דערפאר זאגט **רבי נתן**^[10], אמונ"ה מאכט^[11]: "נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאָרְאָה מִרְאֹת אֱלֹקִים".

קומט אויס, עס איז דא צוויי דרגות: עס איז דא דרגת 'צדק', וואס א מענטש פארבינדט זיך צו דער אמונה, ער גייט זיך צו גלויבן, ער פארבינדט זיך מיט דער אמונה הקדושה 'בכח', דעמאלס איז א בחינה פון 'צדק'. אבער עס איז דא א צייט וואס עס שיינט אים די אמונה, דעמאלס רופט זיך עס 'אמונה'.

סז. עיין 'אוצר היראה' ערך 'אמונה' אות ר"ז: מי שיש לו אמונה שלימה, הרי זה כאילו רואה בעינים את הדבר שמאמין בו. ועל-כן מי שזוכה לאמונה שלימה, הרי כל השמים פתוחים לפניו ורואה מראות אלקים עין בעין מחמת תוקף אמונתו השלימה באמת. וזהו: אותיות "אמונה" ראשיית'בות: "נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאָרְאָה מִרְאֹת אֱלֹקִים". עיין גם 'כוכבי אור' - שיחות וסיפורים אות ז'.

דערפאר זעט מען, דוד המלך האט געזאגט דעם אויבערשטן [טס]:
"פְּתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֹא בָם אֹדָה יְהוָה" - עפן מיר אויף דעם טויער
 אז איך זאל זיך פארבינדן מיט דער אמונה. פארוואס? ווייל "זה
 השער לה" - דאס איז דער שער, עס איז נישטא קיין אנדער שער,
 דאס איז דער שער.

מען דארף וויסן, דער אויבערשטער האט פארמאכט אלע שערים,
מען קען נישט צוקומען צום אויבערשטן נישט מיט קיין חכמה, נישט
מיט קיין זאך, נאר מיט דעם, מיט 'צְדָק', מיט דעם וואס מען
פארבינדט זיך מיט דער אמונה 'בכח' מיט השי"ת, דווקא דורך דעם
 ווערט פון 'צדק', 'אמונה', און נאכדעם ווערט עס העכער, עס ווערט
 'אמת', און עס ווערט נאך העכער און נאך העכער, דווקא דעמאלס
 ווערט ער מקורב צו השי"ת [ע].

סט. תהלים קיח, יט.

ע. עיין 'ליקוטי הלכות' הל' גילוח ה"ד אות ט"ז: אי אפשר להתקרב ולדעת מה' יתברך על
 ידי שום ספירה ומידה וחכמה ושכל כי אם על ידי אמונה שנקראת "זאת", שהיא השער
 והפתח להתקרב ולדעת מה' יתברך.

עמודי התווך

בס"ד

ברכת השיר והשבח לכבוד הני נדיבים בעם, אנשי חיל יראי
אלקים, שגדבה לבם הטוב, להיות חבר ושותף מידי חודש
בחודשו במפעל הקדוש כזה, להרביץ תורה ויראה טהורה
בקרב עם סגולה

ה"ה

מוה"ר ישכר דוב קויפמאן הי"ו

ואחיו מוה"ר אברהם שמעון קויפמאן הי"ו

מוה"ר צבי קליין הי"ו

מוה"ר שלמה פערדער הי"ו

מוה"ר יוסף מרדכי כהנא הי"ו

מוה"ר יוסף בנציון שווארטץ הי"ו

מוה"ר אהרן אלימלך לעפקאוויטש הי"ו

מוה"ר יואל הירשפעלד הי"ו

מוה"ר יודא ארי' מיללער הי"ו

מוה"ר מאיר מרדכי בערקאוויטש הי"ו

ויה"ר מן קדם אבוהון דבשמיא, דזכות זה יעמוד להם ולזרעם
עד עולם, עם רוב תענוג ונחת דקדושה כל הימים

ברכת מזל טוב

לכבוד ידידינו, הנדיבים בעם, אנשי חיל יראי אלקים,
המחזיקים תורה ויראה באהבה
ה"ה

הרב **מאיר גרינפעלד** שליט"א
ממוקרי מורינו הגה"צ שליט"א
לרגל נישואי בתו הכלה הצוה"ח שתחי'ו בשעטו"מ
עב"ג החה"ח קלונימוס יהודה נ"ו
בן הרה"ג רבי **משה אסטרייכער** שליט"א
דומ"ץ בבארא פארק

מוה"ר **צבי בוקסבוים** הי"ו
לרגל ארוסי בנו
הבה"ח **משה** הי"ו למזל טוב בשעטו"מ
עב"ג מוה"ר **משה יצחק זילבער** הי"ו

הבחור החשוב בנש"ק
הרב **משה שפיטץ** נ"ו
מבאי ביתו ומכותבי אמרותיו של מורינו הגה"צ שליט"א
בן הרב **מרדכי דוד** שליט"א
לרגל ארוסיו למזל טוב בשטו"מ
עב"ג הרב **שמעון ישראל פישער** שליט"א

ויה"ר מן קדם אבוהון דבשמיא שמשמחות זו ישפע שפע רב, לנו
ולכל בני ישראל, והבעלי שמחה יראו אך טוב וחסד, נחת מכל
יוצ"ח, באנפין נהירין ובחדווא עילאה, בביאת משיח צדקינו בב"א

יאמיץ לבך

אַן אינטערסאנטע זאך, דאס לשון הרמב"ם (אבות ג' ה',
'המקבל עליו עול תורה') איז: 'התמדת הקריאה', בלויז
צוויי ווערטער. ווען ער לייגט ווען צו "בחשק", איז
אוועקגע'פטר'ט די גאנצע מעשה, עס איז אויס עצה, **חשק**
איז נישט בידינו, עס איז נישט בידינו, אבער
דאס מויל איז בידינו!

חשק איז נישט בידינו!

ווייטער, איז דאך דאס נישט דער פשט אין דער משנה, עס
שטייט דאך **'עול תורה'**, און התמדת הקריאה 'בחשק' איז
דאך נישט קיין עול, אָן עול איז דאך אָן קיין חשק.

חשק גיט דער אויבערשטער לעמלי תורה, וואס דער
אויבערשטער העלפט אים אז די תורה הקדושה ווערט
'באזיר לנשימה', די תורה ווערט 'כי הם חיינו ואורך ימינו'.

ווי שטייט? (משלי ח' לה) **"כִּי מֵצָאִי מֵצָא חַיִּים"** - אז
מען געפינט די תורה, געפינט מען לעבן! דורך **"לְשִׁקֵּד**
עַל דִּלְתָתָי יוֹם יוֹם" געפינט מען לעבן! חיים בעולם
הזה, חיים בעולם הבא! ממש - מען שפירט, מען לעבט!
דאס איז דער לעבן! מען הויבט שוין אָן צו לעבן אויף דער
וועלט א חיים נצחיים, נישט נאר אויף יענער וועלט!

עס איז אזוי זיס, אזא נעימות איז דא אין דער תורה וואס
יעדער איינער קען דאס משיג זיין לפי שורש נשמתו!

(ספר דורשי יחודך יסודי היהדות מאמר ד')